

Informacija žiniasklaidai
2023 m. rugsėjo 5 d.

*Pasauliui reikia mokslo,
o mokslui – moterų,
nes mokslininkės gali pakeisti pasaulį.*

Lietuvės mokslininkės – daktarė medicinos srityje ir energetikos doktorantė – pagerbtos prestižiniais „Moterims moksle“ apdovanojimais

Šiandien, 2023 m. rugsėjo 5 d., septynios iškilios Baltijos šalių mokslininkės buvo paskelbtos L'Oréal-UNESCO jaunųjų talentų programos Baltijos šalyse „Moterims moksle“ (angl. *For Women in Science*) apdovanojimų nugalėtojomis. Konkurso Lietuvoje laimėtojų laurai ir 7000 eurų premijos šiame atiteko dr. Miglei Tomkuvienei ir doktorantei Aidai Drevilkauskaitėi.

Programa „Moterims moksle“ talentingos mokslininkės skatinamos tęsti tyrimus ir pagerbiamos už indėlį į visuomenės pažangą. Programą „L'Oréal Baltic“ įgyvendina bendradarbiaudama su Baltijos šalių mokslų akademijomis ir nacionalinėmis UNESCO komisijomis.

„Per septynerius šios programos įgyvendinimo Lietuvoje metus net 12 jaunų mokslininkių, atliekančių tyrimus gyvybės, fizikos ir aplinkotyros mokslų, medžiagotyros, matematikos, kompiuterijos, informatikos ir inžinerijos srityse, sulaukė tarptautinio pripažinimo ir palaikymo, pelnydamos šį garbingą apdovanojimą, o Lietuvos visuomenė daugiau sužinojo apie mokslo naujoves šiose srityse. Labai džiugu, kad susidomėjimas šia programa auga, kasmet vis daugiau jaunųjų mokslininkių teikia paraiškas, norėdamos dalyvauti konkurse“, - teigia Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos generalinė sekretorė Miglė Mašanauskienė.

Konkurso laimėtojomis šiame tapo dvi Lietuvos tyrėjos – dr. Miglė Tomkuvienė ir doktorantė Aida Drevilkauskaitė, taip pat Cristina Bajo Santos, Liene Grigorjeva ir Katrina Laganovska iš Latvijos, Triin Laik ir Kertu Liis Krigul iš Estijos. Vertinimo komisija pabrėžė, kad „Moterims moksle“ apdovanojimais pagerbtos moterys svariai prisideda prie mokslo pažangos įvairiose srityse – nuo genetikos tyrimų, siekiant išsiaiškinti genetinius šalutinių poveikių, atsirandančių vartojant hormonines kontracepcijos priemones, veiksnius iki energetikos tyrimų, siekiant padidinti saulės elementų efektyvumą.

Dr. Miglė Tomkuvienė teigia, jog tarptautinis pripažinimas ir įvertinimas leis sėkmingai tęsti pradėtą darbą. „Jaučiuosi ypatingai pagerbta gavusi šį apdovanojimą. Man tai – šventė, vainikuojanti 20 metų, praleistų moksle, nuostabių žmonių apsuptyje – puikių vadovų, studentų, kolegų ir bendradarbių. Tai jiems visiems esu dėkinga už tai, kur savo karjeros kelyje esu šiandien. Ir eisim toliau, šis apdovanojimas padės mano komandai tęsti ir plėsti mūsų darbus, bandant išnarplioti žmogaus epigenetikos vingrybes tiek sveikame kūne, tiek ligos atvejais“, – teigia apdovanojimą pelniusi Vilniaus universiteto Gyvybės mokslų centre dirbanti mokslininkė.

„L'Oréal-UNESCO“ programos „Moterims moksle“ nugalėtojai laurus pelnė retų mutacijų, turinčių įtakos epigenetiniams reguliavimui, tyrimas. Kiekviena žmogaus kūno ląstelė turi tą patį genomą, iš kurių išsivysto skirtingi organai. Tai priklauso nuo mažų molekulinų mašinų, epigenetinių reguliatorių, kurie veikia DNR. Jie tiksliai suderina skirtingą genų raišką pagal kiekvienos ląstelės, kiekvieno organo poreikius. Kai harmoninga genų orkestro veikla sutrinka, pašlyja ir sveikata. Mokslininkai siekia geriau suprasti žmogaus vystymąsi ir atverti kelius naujiems epigenetinių ligų gydymo būdams.

Aida Drevilkauskaitė, doktorantė, Kauno technologijos universiteto Organinės chemijos katedros organinių puslaidininkų sintezės mokslinės grupės jaunesnioji mokslo darbuotoja sako, kad šis pripažinimas padės skleisti žinių apie mokslininkų darbą. „Didžiuojuosi galimybe gauti šį apdovanojimą. Tai suteikia motyvacijos tęsti pradėtus tyrimus, galimybę išbandyti save kitose srityse bei papasakoti žmonėms, kas vyksta už uždarytų laboratorijos durų. Tikiu, kad bendravimas yra raktas į atvirą mokslą ir greitesnę pažangą“, – sako doktorantė A. Drevilkauskaitė.

Doktorantės A. Drevilkauskaitės tyrimas yra orientuotas į atsinaujinančios energijos efektyvumo skatinimą. Dėl didėjančio energijos suvartojimo per pastarąjį dešimtmetį didelio dėmesio sulaukė atsinaujinanti energija ir ypač – saulės elementai. Naujos saulės elementų technologijos pasiekė konkurencingų rezultatų, lyginant su plačiai naudojamais silicio saulės elementais. Vienas iš pagrindinių naujos kartos saulės elementų komponentų yra mokslininkų susintetinti monosluoksniai – itin ploni sluoksniai, galintys pernešti teigiamus krūvius įrenginyje. Doktorantės tyrimo tikslas – išsiaiškinti monosluoksnių veikimo mechanizmą ir rasti optimalią medžiagą skirtingų technologijų saulės elementams. Tai įvykdžius, siekiama sumažinti saulės elementų technologijų sąnaudas ir gauti efektyvesnius saulės elementus, taip sumažinant priklausomybę nuo iškastinio kuro energijos gamybai.

Praėjusiais metais Lietuvoje buvo apdovanotos doktorantė Greta Jarockytė ir dr. Gintarė Kručaitė.

Latvijoje programą įsteigė „L'Oréal-UNESCO“ draugijos globėja, buvusi Latvijos Respublikos Prezidentė (1999–2007) dr. Vaira Vykė-Freiberga. Šiandien programą „Moterims moksle“ „L'Oréal Baltic“ įgyvendina bendradarbiaujant su Latvijos, Estijos ir Lietuvos mokslų akademijomis ir šių šalių nacionalinėmis UNESCO komisijomis.

Tai vienintelė paramos programa, skirta mokslininkėms Baltijos šalyse. Ji skatina jų profesinį tobulėjimą, padėdama siekti naujų tikslų ir kurti tiek mokslo, tiek visuomenės labui.

Tarptautinė programa „Moterims moksle“ buvo pradėta 1998 metais. Nuo tada „L'Oréal“ įmonių fondas ir Jungtinių Tautų švietimo, mokslo ir kultūros organizacija UNESCO įsipareigojo didinti moterų, atliekančių mokslinius tyrimus, skaičių. Jau dvidešimt ketverius metus L'Oréal-UNESCO programa „Moterims moksle“ veikia tam, kad pagerbtų ir lydėtų tyrėjas jų svarbiausiais gyvenimo momentais, reikšmingai prisidedant prie mokslo raidos ir lyčių lygybės šioje srityje.

Kontaktinis asmuo ryšiams su žiniasklaida:

Karin Laar

L'Oréal Poland Baltic

El. paštas: Karin.LAAR@loreal.com

Projekto interneto svetainė: www.forwomeninscience.com

Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos puslapis: www.unesco.lt

Lietuvos mokslų akademijos puslapis: www.lma.lt